

νούνται έπειτα στην άρχή σά ν' άπλώνονται πολύ ακανόνιστα· όσα όμως ξεκινούν από τό ραχόσκοινο πηγαίνουν πολύ πιο κανονικά. Γιατί ανάμεσα από κάθε δύο σποντύλια βγαίνει ζερβόδεξα κι' από ένα νέβρο περνώντας μικρά χάσματα επίτηδες άφισμένα, μέ τρόπο πού, σάν κοιτάξεις ραχόσκοινο μέ μέρη νέβρων ακόμα άπάνου του, σου φαίνεται κάπως σά διπλό χτένι μέ δοντοσειρά ζερβόδεξα. Τά νέβρα π' άρχινούν έτσι από τό ραχόσκοινο λέγονται Ραχικά Νέβρα· και μόλις βγούν από τό σποντυλικό άδλάκι, κλαδώνουν κι' έτσι ξαπλώνονται σ' όλο πές τό κορμί. Ό,τι κομμάτι πετσι ή σάρκα ξετάσεις, όπου θές του κορμιού, θά βρείς νέβρα, όπως βρίσκεις κι' αίματόσταμνα. Άν ακολουθήσεις μιá γραμμή τά νέβρα, θάν τά δείς πώς σμίγουν και γίνονται άλλα νέβρα μεγαλύτερα, κι' άφτά πάλι πώς σμίγουνε μ' άλλα, ως πού τέλος όλα καταντούν είτε στό ραχόσκοινο, είτε στό μυαλό. Άν πάλι ακολουθήσεις τά ίδια νέβρα τήν αντίθετη γραμμή, θάν τά δείς πού κλαδώνουνε σέ μικρότερα κι' όσο πές μικρότερα, ως πού καταντούν τόσο μικρούλια πού μέ τό μάτι δέ φαίνονται· κοιτάζοντάς τα όμως μέ μικροσκόπι, θάν τά δείς πώς προχωρούν ακόμα μικραίνοντας πάντα, ως πού καταντούν οί πιο ψιλές κλωνίτσες πού φαντάζεσαι.

Τά αίματόσταμνα μέ τόν ίδιο τρόπο σμίγουν και γίνονται μεγαλύτερα κι' όλοένα μεγαλύτερα σωληνάρια, πού τέλος καταντούν όλα, καθώς θά δούμε, στην καρδιά. Κάθε μέρος του κορμιού, έξόνε μερικιά, είναι φορτωμένο νέβρα κι' αίματόσταμνα. Τά νέβρα άρχινούν όλα από τό μυαλό ή τό ραχόσκοινο, κι' οί φλέβες δίδε από τήν καρδιά. Έτσι λοιπόν κάθε μέρος του κορμιού λάμβανει από δύο κέντρα, δηλαδή από τήν καρδιά κι' από τό μυαλό ή ραχόσκοινο. Όταν προχωρήσουμε λίγο περισσότερο, θά δείς πόσο σημαντικό είναι νά θυμάσαι άφτό τό πράμα.

12. Νά λοιπόν πώς είναι κανωμένο τό κορμί. Πρώτα πρώτα έχουμε τό κεφάλι. Στο κεφάλι έχουμε τήν κέρα, σκεπασμένη μέ πετσι και σάρκα, και μέ μέσα της τό μυαλό. Η κέρα άκουμπά στην κορφή του ραχοκόκκαλου, όπου τό κεφάλι σμίγει τό λαιμό. Στο άπάνου μέρος του στέρκου ο λαιμός χωρίζεται σέ δύο σωληνάρια, τό λαρύγγι· και τόν καταπίονα. Άφτά σκεπασμένα μέ πολλά ποντίκια κατεβαίνουν τό στέρκο μπροστά από τό ραχοκόκκαλο, και σά φτάσουν ως στή γραμμή των ώμων μπαίνουνε στό μεγάλο κούφωμα του κορμιού, και πρώτα πρώτα στό άπάνου του τό μέρος, δηλαδή στό στῆθος.

Έδώ τό λαρύγγι τελιώνει στα πλεμόνια. Ό καταπίονας όμως κατεβαίνει, ίσα διαπερνώντας τό στῆθος κολλητά μέ τό ραχοκόκκαλο, κι' έπειτα από μιá τρύπα του φράχτη μπαίνει στην κοιλιά, όπου φουσκώνει και γίνεται στομάχι. Κατόπι πάλι στενέβει και γίνεται άντερα, κι' άφού ως άντερα κουλουριαστεί έδώ κι' εκεί μέσα στό κούφωμα της κοιλίας, τέλος πιά τήν παραιτῶ.

Βλέπεις λοιπόν πώς τό θρεφτικό Άβλάκι (γιατί έτσι λένε τό μακρύ σωληνάρι τό κανωμένο από καταπίονα, στομάχι, άντερα κτλ.) διαβαίνει ίσα πέρα τό κούφωμα του κορμιού χωρίς ν' άνοίγει μέσα του — έτσι όπως καμίνι λάμπας διαπερνά τή σφαίρα της. Ό,τι κι' ά χύσεις μέσα στό καμίνι δέ θά βγεί έξω στή σφαίρα· και τό ίδιο, μπορείς νά χυμίσεις μέ κάτι τή σφαίρα, κι' ως τόσο νά μείνει τό καμίνι όλότελα άδίο. Ά φανταστείς τή λάμπα και' τά δύο γιαλιά — καμίνι και σφαίρα — μαλακά και λυγιστά άντίς σκληρά κι' αλύγιστα, κι' υποθέσεις τό καμίνι μακρύ και κουλουριασμένο μέ τρόπο πές πού νά γιομίζει τό σφαιρικό γιαλί, θά πάρεις άρκετά καλή ιδέα του πώς τό θρεφτικό άδλάκι είναι τοποθετημένο μέσα στό κούφωμα του κορμιού.

Έξόν τό θρεφτικό άδλάκι, έχουμε ακόμα μέσα στό στῆθος όχι μοναχά τό λαρύγγι και τά πλεμόνια, παρά ακόμα και τήν καρδιά μέ τά μεγάλα της σωληνάρια, και μέσα στην κοιλιά βρίσκεται τό συκώτι, τά νεφρά, κι' άλλα όργανα.

Άπό τά δύο άφτά μεγάλα κούφωματα, μαζί μέ ό,τι κλιούνε μέσα τους και μαζί μέ τά από σάρκα και πετσι τυλίγματα πού κάνουν τους τοίχους των κούφωμάτων, γίνεται ο κορμός, και στόν κορμό είναι σπηνωμένα τά άρμόδετα σκέλια και βραχιόνια. Άφτά, κούφωματα μεγάλα δέν έχουν, και τό θρεφτικό άδλάκι δέν τ' άγγίζει· πουθενά.

Ακόμα ένα πράμα πρέπει νά παρατηρήστε. Ένα μοναχά θρεφτικό σωληνάρι υπάρχει, καθώς κι' ένα συκώτι και μιá καρδιά· όμως έχουμε δύο νεφρά και δύο πλεμόνια, από ένα ζερβόδεξα, πολύ όμια τό ένα μέ τό άλλο. Έχουμε τό ίδιο δύο βραχιόνια και δύο σκέλια, και τά δύο πές άπαράλλαχτα. Έχουμε όμως μοναχά ένα κεφάλι, μέ τό ένα του τό μέρος είναι πές άπαράλλαχτο μέ τό άλλο. Έτσι και τά δύο τά μέρη του ραχοκόκκαλου είναι άπαράλλαχτα, όπως είναι ακόμα και τά δύο μισόσφαιρα του μυαλού και τά δύο μισά του ραχόσκοινου.

Δηλαδή, αν κόψεις τό κουνέλι σου στή μέση από τή μύτη ως στην ούρα, θά βρείς πώς — εξαίρωντας τό θρεφτικό άδλάκι, τήν καρδιά, και τό συκώτι — τό ένα του μισό είναι άπάνου κάτω ταίρι του άλλου.

Τέτια είναι ή κατασκευή του κουνελιού, και ως πός τά μέρη πού ζήγησα είναι και τό δικό σου κορμί άπαράλλαχτα κανωμένο τό ίδιο.

(Άκολουθεί)

ΑΛΕΞΑΝΤΡΑ ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΥ

ΝΕΡΑΝΤΖΟΥΛΑ

Πούναι ή πρώτη σου έμορφάδα,
Τό καμάρι τό πολύ;
Πούναι τάνθια σου κ' ή χάρη,
Νεραντζούλα φουντωτή;

Τό παινέφτηκες μιá μέρα,
Νεραντζούλα, πώς καμιά
Δέν είναι άλλη σάν και σένα
Στολισμένη μωμορφιά.

Τίκουσα' ο σκληρός ο Χάρος
Και σέ ζήλεψε ο φονιάς
Κέγινε βοριάς κι αντίαρα
Και σάγκάλιασε μέ μιās.

ΒΑΡΑΕΝΤΗΣ

ΔΟΥΚΙΑΝΟΥ

ΚΡΟΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Γράμμα πρώτο.

Έγώ στόν Κρόνο γειά νάχη. Σου είχα γράψει πιά και προτήτερα, φανερόντάς σου σέ ποιá θέση βρίσκουμαι και πώς από τή φτώχεια κινυνεύω μονάχα εγώ νά μὴν έχω μέρος στή γιορτή, πού παραγγείλες, άφού σου πρόσεσα και τοῦτο — γιατί τό θυμάμαι — ότι είναι πολύ παρχόλογο, άλλοι από τους ανθρώπους νά παραπλουτίζουν και νά δικτυεάζουν χωρίς νά δίνουν από όσα έχουν και στους φτωχότερους, κι' άλλοι νά πεθαίνουν από τήν πείνα, και μάλιστα ενώ άρχίζουν τά Κρόνια· μέ άφού δέ μου άπάντησες τότε τίποτα, θάρρεψα πώς πρέπει νά σου ξαναθυμίσω τά ίδια. Γιατί έπρεπε, ω χαριτωμένη Κρόνο, πρώτα νά βγάλεις κατά μέρος αύτή τήν άδικία και νά βάλεις στή μέση για όλους τάχαθ κ' έπειτα νά διατάξεις νά γιορτάζουμε. Μά καθώς είμαστε τώρα, είμαστε όπως τό μερμήγκι μπρός στην γκαμήλα, καταπού λέει κ' ή παροιμία. Η καλλιτέρα φαντάσου ένα τραγικό θεατρίνο πού τό ένα πόδε του πατάει σ' άψηλό μέρος, όπως είναι τά τραγικά

Dr KARL DIETERICH

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΕΣ

ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ*

Στή Ρουσία ο πρώτος πού στράφηκε μέ συνείδηση εναντίον της εκκλησιαστικής γλώσσας, ήταν ο μεταφραστής Τρεδιακόφσκι· ή μετάφραση του «Voyage à l'île d'amour ou la clef des cœurs» πού είδε τό φῶς στά 1730, ήταν τό πρώτο βιβλίο πού γράφηκε στή νεώτερη ρούσικη γλώσσα, έννοείται πολύ άδέξια ακόμα. Ό ποιητής και πνευματικός θεμελιωτής του πανεπιστήμιου της Μόσχας Λαμονόσοφ έξακολούθησε στά μέσα του 18ου αιώνα τό έργο του Τρεδιακόφσκι, πρώτος όμως ο ιστορικός Καράμзин έγκρέμισε τελειωτικά πρό 100 χρόνων τήν κυριαρχία της εκκλησιαστικής γλώσσας όταν αμέ τόν εισιτήριο λόγο του της σλαβονοούσικης Άκαδημίας της άμφισόητησε τό δικαίωμα νά ύπαγορεύη αύτή τή γλώσσα, τήν περιόρισε στά όνόρα της και άναγνώρισε τή φιλολογία και όχι τήν άκαδημία ως

άνώτερο δικαστήριο για τή γλώσσα». (Α. Brueckner, Ιστορ. της ρούσ. φιολ. σελ. 139).

Ταυτόχρονα σχεδόν ακολούθησε τό αποτίναγμα του εκκλησιαστικού σλαβικού δεσμού στή Σερβία, όπου ο Δ. Όμπράδοβιτς στά 1750 άρχισε τό ελευθερωτικό έργο και ο Στεφάνοβιτς Καράτζιτς, ο φίλος του Ι. Γκρίμ τό άποτελείωσε στην άρχή του 19ου αιώνα· περισσότερο από παντού άλλου βάσταξε ο Βυζαντινισμός στην Ελλάδα· και ο Α. Κοραής πού έζησε πρό 100 χρόνων δέν ήταν ελεύθερος άπ' αυτόν· περισσότερο έκαμε ή λαϊκοεθνική αντίδραση στην ποίηση στά μέσα του 19ου αιώνα και στην πεζογραφία μόλις στό τέλος του και ως τά σήμερα δέν ενίκησε όριστικά ακόμα.

Όσο ήταν σφιχτοκολλημένο αυτό τό ξένο γλωσσικό δέρμα ήταν κολλημένη και ή ανάγκη και ή ξένη φιλολογική ύφή και άν τό έξωτερικό ήταν εκκλησιαστικό ήταν και τό ύφαδι κλασσικιστικό, δηλαδή πάλι σ' εκείνη τήν καθαρά έξωτερική έννοια, όπως οί Βυζαντινοί κοκετάρizαν μέ τήν κλασσική αρχαιότητα, ή όπως τό έκανε ή μη άστική φιλολογία τόν 17ο αιώνα στή Γερμανία. Γιατί όπως οί Βυζαντινοί, έτσι και οί σλάβοι δέν είχαν καμιά έξωτερική συνάρεια μέ τήν αρχαιότητα, γιατί ή εκκλησιαστική δεσποτεία και τό άσημαντό καλλιτεχνικό πνεύμα δέν

άφινε νά έρθη καμιά άναγεννητική κίνηση όπως στή Δύση. Ίδίως στή Ρουσία ή δημοκρατική αρχαιότητα ήταν μισητή από πολιτικούς λόγους. Και ύστερα άκόμ' από τό 1848 έγύρεψε ή κυβέρνηση νά έμποδίσω τή διδασκαλία της αρχαίας ιστορίας μέ τήν περίφημη δικαιολογία πώς τό θεός μόνο για τιμωρία της ειδωλολατρίας τους έστέρησε τους Έλληνες και τους Ρωμαίους από τ' άγαθά της αυτοκρατορίας (!) Τό ίδιο κρινουν κ' οί Βυζαντινοί υπό εκκλησιαστική έποψη — ως λυσώδεις έχθροί των Λατίνων — τήν αρχαιότητα και έτσι έξηγείται τό ότι στή Ρουσία ως τήν εποχή του μεγάλου Πέτρου δέν ήξεραν ούτε τό όνομα της αρχαιότητας και τό ότι ή άγία Ρουσία και τώρ' ακόμα είναι ή αντίκλασσικότερη από όλες τις χώρες.

Άν μολαταῦτα όλες οί φιλολογίες της ανατολικής Ευρώπης έπέρασαν από τήν ψευτοκλασσική περίοδό τους και μάλιστα στις άρχές του 19ου αιώνα, αυτό φυσικά έξηγείται από τή δειλεστική επίδραση πού έκαμε σ' όλες ο γαλλικός κλασσικισμός, πού ο αντίπαλός του, μέ τό καθυστέρημά τους στόν πολιτισμό, τους έφθασε 70 χρόνια άργότερα, όταν πλέον ή Ευρώπη είχε υπερνικήσει αυτό τό κλασσικό μασκάρεμα. Ό ρούσικος, ο πολωνικός, ο ρουμανικός και νεοελληνικός Παρνασσός έγέμισε τότε από κα-